

Vastaukset

Tehtäviä selkokirjaan

Inka

Tuomas Kilpi

Sisällys

Kysymyksiä kirjasta	2
Sanastoa	3
Oikein vai väärin?	3
Tapahtumat järjestykseen	4
Kuka sanoi?	4
Sanaristikko	5
Keskustelu- ja kirjoitustehtäviä	5
Tiedonhakutehtäviä	7

Opettajalle

Inka on vaihtoehtoista historiaa kertova selkoromaani. Atlantin takaa saapuva inkojen armeija valloittaa keskiajan Euroopan. Kertoja on portugalilainen Pedro, orpo luostarin kasvatti, josta tulee valloittajien opas ja neuvonantaja.

Monivalintakysymykset on jaettu lukujaksoihin, joten niitä voi käyttää lukemisen rinnalla. Muut tehtävät koskevat koko kirjaa. Vastauksissa kerrotaan myös, miltä sivulta vastauksen löytää.

Helpoimpia ovat tehtävät ”Oikein vai väärin?” ja ”Tapahtumat järjestykseen”, vaativimpia keskustelu-, kirjoitus- ja tiedonhakutehtävät.

Kirjassa on paljon väkivaltaa ja kuolemaa, kuten sotaa, kidutusta ja ihmisuhreja. Siinä on myös seksuaalisuutta, alkoholia, koka-lehtiä ja uskonnon arvostelua. Keskustelutehtävät käsittelevät kirjan henkilöitä, eivät oppilaiden omia kokemuksia.

Nämä tehtävät on tarkoitettu tukemaan selkokirjan käyttöä opetuksessa ja opiskelussa. Kaikkia tehtäviä saa käyttää, kopioida, levittää ja muokata vapaasti.

Tuomas Kilven selkokirjan Inka on julkaissut Oppian.

Lisää selkokieliä tiet- ja kaunokirjoja löydät osoitteesta selko.oppian.fi

Kysymyksiä kirjasta

Lue sivut 5–12.

1. a) Hän on petturi. s.5
2. c) Kaukana pohjoisessa s.6
3. a) Musta surma tappoi hänen perheensä. s.9
4. c) Nuoria lapsia, joita munkit kasvattivat s.11

Lue sivut 13–22.

5. b) Pariisista s.13
6. a) Hän halusi nähdä maailmaa. s.17
7. a) Lännestä s.22

Lue sivut 23–39.

8. c) Keihäiden kärjet kimaltelivat auringossa. s.25
9. b) Portugalin kielellä s.30
10. b) Lissaboniin s.32
11. a) Hän halusi pelastaa munkit ja oblaatit. s.33
12. b) Soturi tappoi hänet. s.34
13. c) Hän juoksi pakoon muiden kanssa. s.38

Lue sivut 40–49.

14. a) Kalastaja s.41
15. a) Kansalta, joka asuu toisen meren takana s.45
16. c) Hän näki, kun inkat tappoivat hänen toverinsa. s.47
17. b) Hän oli tehnyt pahan virheen. s.49

Lue sivut 50–58.

18. c) Kuninkaan piti luopua kruunustaan. s.51
19. b) Pedro s.52
20. b) He hyökkäävät varhain aamulla. s.53
21. a) He heittivät kuninkaan ulos kaupungista. s.58

Lue sivut 59–67.

22. a) Papit eivät suostuneet luopumaan uskostaan. s.60
23. c) He käyttivät uskontoa hyväkseen. s.62
24. c) Siellä riehui sisällissota. s.63
25. a) Aseet eivät vahingoita Henrin miehiä. s.66

Lue sivut 68–76.

26. b) Hän halusi olla suurempi kenraali kuin Hannibal. s.69
27. c) Keltaisen pallon s.70
28. a) Laamat ovat tottuneita kylmään ilmaan. s.71
29. c) Inkan aseet tappoivat sotilaat kaukaa. s.75

Lue sivut 77–85.

30. b) Hän oli Vicaquiraoon neuvonantaja. s.78
31. a) Pedro neuvoi pyytämään paavista lunnaita. s.82
32. b) Hän nauroi iloisesti. s.85

Lue sivut 86–95.

33. b) Hän oli onneton ja masentunut. s.88
34. a) Hän allekirjoitti kenraalin käskyt. s.88
35. b) He sulkiivat munkit ja oblaatit kappeliin ja polttivat sen. s.92
36. b) Hänen täytyi tappaa Vicaquirao ja Sapa Inka. s.95

Lue sivut 96–106.

37. a) Silmissä s.98
38. b) Sapa Inka s.98
39. a) Koka-lehdistä tehtyä juomaa s.102
40. b) Kaupungin muurien ulkopuolella s.104
41. c) Ne, joilla oli Vicaquirao sinetti s.106

Lue sivut 107–120.

42. a) Hän istui kantotuolissa. s.107
43. c) Pedro s.110
44. b) 30 s.112
45. b) Nunon suurennuslasilla s.116
46. c) Vicaquirao työnsi hänet kauemmas. s.118
47. c) Hän ryntäsi sotureita kohti. s.120

Lue sivut 121–133.

48. a) Miekkoja s.124
49. a) Luovuttaa hänet Inkalle s.126
50. b) Sapa Inkan suunnitelmat s.127
51. b) Hän pakeni Krakovan linnasta. s.133

Lue sivut 134–142.

52. a) Hän käski tallipoikaa satuloimaan hevosen. s.135
53. c) Hän ei halunnut kuolla turhaan. s.136
54. c) Kuningas Kasimirin miekalla s.138
55. b) Hän ei jaks enää paeta. s.140

Sanastoa

1. orpo → d) lapsi, jonka vanhemmat ovat kuolleet s. 9
2. vala → c) tärkeä lupaus s. 17
3. laivasto → b) suuri joukko aluksia, jotka purjehtivat yhdessä s. 22
4. ritari → f) sotilas, joka taistelee hevosen selässä s. 50
5. piiritys → j) aika, jolloin armeija on kaupungin ympärillä s. 50
6. uhrata → g) antaa jotain jumalalle lahjaksi s. 70
7. lunnaat → e) raha, joka maksetaan vangen vapaudesta s. 82
8. kerjäläinen → i) köyhä ihminen, joka pyytää rahaa kadulla s. 89
9. kostaa → a) tehdä pahaa sille, joka on tehnyt pahaa s. 115
10. tyrmä → h) pimeä vankila maan alla s. 125

Oikein vai väärin?

	Oikein	Väärin
1. Pedron isä oli kauppias. s. 9	X	
2. Ariaksella oli mustat hiukset. <i>Oikein:</i> Ariaksella oli punaiset hiukset. s. 14		X
3. Pedro ja Arias kalastivat yhdessä. <i>Oikein:</i> He keräsivät yhdessä merilevää. s. 14		X
4. Pedro sai kopioida luostarissa kirjoja ja karttoja. s. 16	X	
5. Nuno oli ollut vankina monta vuotta. s. 46	X	
6. Pedro matkusti Kastiliaan hevosen selässä. <i>Oikein:</i> Pedro matkusti aasin selässä. s. 64		X
7. Sapa Inkan papit valmistivat tulikeppien jauhetta. s. 74	X	
8. Pedro auttoi Vicaquiraoa keräämään veroja. s. 87	X	
9. Pedro tapasi Ariaksen Roomassa. <i>Oikein:</i> Pedro tapasi Ariaksen Pariisissa. s. 89		X
10. Maurien lähettiläs esitteli uuden pelin, jossa heitettiin noppaa. <i>Oikein:</i> Pelissä ei käytetty noppaa. s. 102		X
11. Sapa Inkan viitta oli tehty laaman villasta. s. 107	X	

Tapahtumat järjestykseen

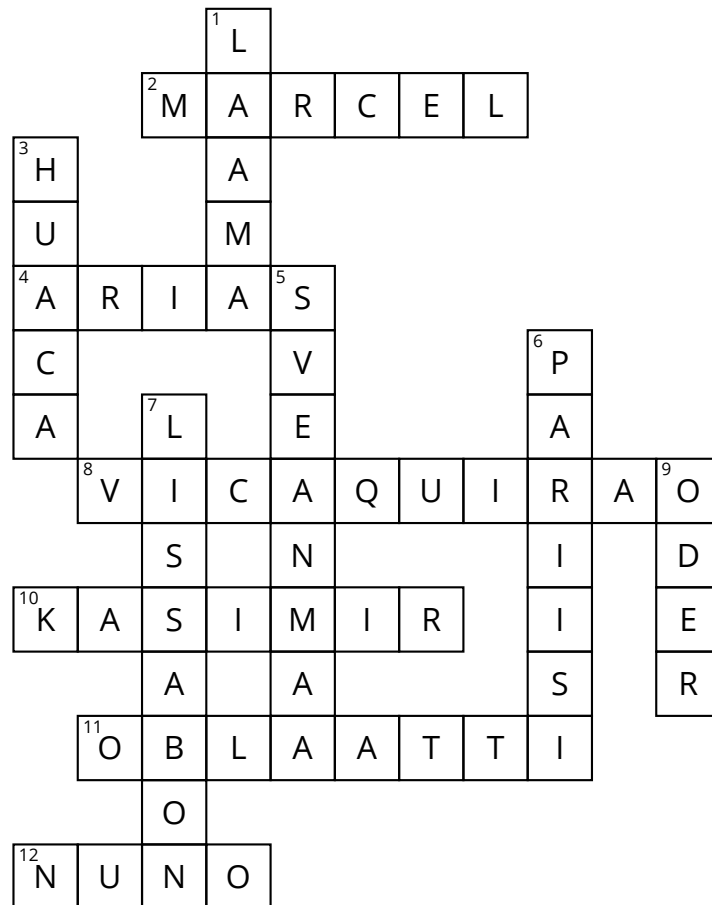
4	Lissabon antautui Inkan armeijalle. s. 57
8	Pedro pakeni Krakovan linnasta. s. 133
5	Inkan armeija ylitti Alpit. s. 72
6	Arias sylki Pedroa kasvoihin. s. 94
2	Pedro näki merellä paljon purjeita. s. 21
1	Musta surma tappoi Pedron perheen. s. 9
3	Inkan soturi tappoi apotti Marcelin. s. 34
7	Huaca räjähti Auringon temppelissä. s. 118

Kuka sanoi?

Pedro · Nuno · Arias · Marcel · Kasimir · Vicaquirao · Maria

1. ”Sinä olet joskus ihan hölmö, Pedro.”	Arias s. 15
2. ”Sinun on aika lausua munkin vala ja omistaa elämäsi luostarille”	Marcel s. 17
3. ”Minusta tuli petturi. Niin kuin sinustakin.”	Nuno s. 48
4. ”Laita sormet korviisi”	Nuno s. 55
5. ”Kaikki haluavat olla voittajan puolella”	Pedro s. 70
6. ”Petturi! Valapatto! Murhaaja!”	Arias s. 90
7. ”Me emme voi hävitä, koska Jumala on puolellamme”	Kasimir s. 132

Sanaristikko

Vaakaan

- 2. MARCEL s. 10
- 4. ARIAS s. 14
- 8. VICAQUIRAO s. 118
- 10. KASIMIR s. 132
- 11. OBLAATTI s. 11
- 12. NUNO s. 46

Pystyyn

- 1. LAAMA s. 40
- 3. HUACA s. 110
- 5. SVEANMAA s. 138
- 6. PARIISI s. 96
- 7. LISSABON s. 17
- 9. ODER s. 122

Keskustelu- ja kirjoitustehtäviä

1. Pedro lupaa auttaa Inkan armeijaa rannalla. Miksi hän tekee niin? Mitä mieltä olet hänen valinnastaan?
 - Vieras mies sanoo, että muuten kaikki kuolevat. Pedro haluaa pelastaa munkit ja oblaatit (s. 32–33).
 - Pedro ei halunnut ryhtyä munkiksi. Hän halusi nähdä maailmaa (s. 17–18).
 - Mielipiteet vaihtelevat. Valinta pelasti muut hetkeksi, mutta myöhemmin soturit polttivat luostarin kappelin (s. 92–93).

- 2. Pedro sanoo kirjan alussa ja lopussa: ”Minä olen petturi.” Kenet Pedro pettää kirjassa? Kirjoita monta esimerkkiä.**
- Apotti Marcelin ja luostarin: Pedro lupaa luopua vanhasta uskosta ja palvella Sapa Inkaa (s. 33–36).
 - Vicaquiraon ja Sapa Inkan: Pedro räjäyttää huacan (s. 115–118).
 - Kuningas Kasimirin: Pedro lupaa ratsastaa taisteluun, mutta pakenee yöllä hevosen ja miekan kanssa (s. 131–136).
 - Omat lupauksensa: ”Olen rikkonut kaikki lupaukseni.” (s. 5, 142)
- 3. Huacaan on veistetty 30 miehen ja pojan kasvot. Keitä he ovat? Mitä sinä arvaat?**
- Luostarin munkit ja oblaatit, jotka kuolivat palavassa kappelissa. Arias kertoi, että kappelissa kuoli 30 miestä ja poikaa (s. 93, 112).
 - Pedro haluaa kostaa heidän kuolemansa (s. 115).
- 4. Huaca on täynnä tulikeppien jauhetta. Miten Pedro sai jauheen? Mitä sinä arvaat?**
- Inkan pappi kertoi, että jauhevarasto oli kaupungin muurien ulkopuolella (s. 104–105).
 - Vartijat päästivät varastoon vain ne, joilla oli Vicaquiraon sinetti (s. 106).
 - Pedrolla oli Vicaquiraon sinetti vyöllään (s. 88). Kirja ei kerro suoraan, miten Pedro sai jauheen.
- 5. Nuno antaa Pedrolle suurennuslasin temppelissä. Miksi Nuno auttaa Pedroa? Mitä sinä arvaat?**
- Inkat tappoivat Nunon toverit hänen edessään (s. 47). Nuno sanoi itsekin olevansa petturi (s. 48).
 - Nuno sanoo: ”Meidän pitää todistaa hänen loppunsa.” (s. 117)
 - Nuno on ehkä arvannut Pedron suunnitelman jo aiemmin: Pedro epäilee, että Nuno ei ole niin sokea kuin esittää (s. 99, 111).
- 6. Pedro kirjoittaa kirjan lopussa: ”Ehkä aika onkin puu, jossa on monta haaraa.” Kirjoita tarina toisesta haarasta. Millainen Pedron elämä on siellä?**
- Pedro itse kuvittelee maailman, jossa Sapa Inka ei purjehdi Atlantin yli ja Pedrosta tulee munkki ja apotti Marcelin seuraaja (s. 141).
 - Tarinassa voi olla kirjan henkilöitä, esimerkiksi Arias, apotti Marcel tai Nuno.

Tiedonhakutehtäviä

1. Kirjassa Sapa Inkan armeija valloittaa Euroopan. Inkojen valtakunta oli oikeasti olemassa. Vinkki: hae sanalla inkavaltakunta.

- a) Missä inkojen valtakunta oli?
- b) Mikä oli valtakunnan pääkaupunki?
- c) Ketkä valloittivat inkojen valtakunnan?
 - a) Etelä-Amerikassa, Andien vuoristossa. Valtakunnan keskus oli nykyisen Perun alueella.
 - b) Cusco (myös Cuzco).
 - c) Espanjalaiset valloittajat. Heitä johti Francisco Pizarro. Valtakunta tuhoutui vuonna 1533.

Lähde: Wikipedia: Inkavaltakunta
<https://fi.wikipedia.org/wiki/Inkavaltakunta>

2. Kirjan alussa musta surma tappaa Pedron perheen. Kirjan mukaan kukaan ei tiennyt, mikä taudin aiheutti. Vinkki: hae sanoilla musta surma 1300-luku.

- a) Milloin musta surma oli Euroopassa?
- b) Mikä tauti musta surma oli?
- c) Miten tauti tarttui ihmisiin?
 - a) 1300-luvun puolivälissä, vuosina 1346–1353. Euroopan satamakaupunkeihin tauti tuli vuonna 1347.
 - b) Paiserutto (rutto).
 - c) Täiden ja kirppujen puremista, esimerkiksi mustarotan kirppujen. Tauti levisi myös ilman välityksellä.

Lähde: Wikipedia: Musta surma
https://fi.wikipedia.org/wiki/Musta_surma

3. Kirjan lopussa Sveanmaan kuningas haluaa paeta sinne, missä Aurinko ei talvella nouse lainkaan. Vinkki: hae sanoilla aurinko ei nouse talvella.

- a) Mikä on sen ajan nimi, jolloin aurinko ei nouse ollenkaan?
- b) Missä päin Suomea aurinko ei nouse talvella?
- c) Kuinka monta päivää tämä aika kestää Suomen pohjoisimmassa kohdassa?
 - a) Kaamos (polaariyö).
 - b) Lapissa, napapiirin pohjoispuolella. Kaamoksen raja kulkee hieman Sodankylän eteläpuolelta.
 - c) Noin 51 vuorokautta (Wikipedia). Ilmatieteen laitoksen mukaan Nuorgamissa melkein 2 kuukautta, 25.11.–17.1. Lähteissä on vähän eri lukuja.

Lähde: Wikipedia: Kaamos
<https://fi.wikipedia.org/wiki/Kaamos>
Lähde: Ilmatieteen laitos: Tähtitieteelliset vuodenaajat
<https://www.ilmatieteenlaitos.fi/tahtitieteelliset-vuodenaajat>